

FOCUL VIU

**40 de ani
speologie^{de}**

Spiritul Focului Viu, evocări și începuturi

foto: Gheorghe Ponta

După peripețiile de la Șura Mare din luna iunie 1976, având câteva zile libere până la următoarea acțiune FV, împreună cu Gabor Halasi și Neculai Terteleac, ne-am dus până în Munții Rodnei să vizităm Peștera Tăușoare.

De la Tăușoare am plecat cu trenul până la Simeria, unde urma să întâlnim un grup de speologi din Cehoslovacia. Între sosirea trenului lor și plecarea următorului spre Târgu Jiu, orele au trecut povestind în jurul sacului de roșii cumpărate de cehi (cel puțin 10 kg), care le mâncau ca pe mere, spunându-ne că erau mult mai gustoase decât la ei. Noi, necunoscând roșii de altă calitate, eram puțin surprinși. După ani de zile, ajungând peste mări și tari și având parte numai de roșii „gazate, dar organice” ne gândim cu nostalgie la momentele petrecute pe peronul gării din Simeria. Niciodată nu știm să apreciem prezentul.

A doua tabără a Focului Viu din acea vară a avut loc la Peștera Polovragi, unde, paralel cu finalizarea cartării acesteia, se desfășura activitatea de căutare/cartare peșteri prin versanții Cheilor Oltețului. Am plecat cu un grup de cehi pe versantul drept. Accesul fiind făcut din amonte spre aval, pe curba de nivel, era lejer la început să înaintezi, dar curând se ajungea pe nivelele de eroziune ale Oltețului, între ele fiind pereți verticali de calcar. Fiind desfășurați paralel cu cheile, toți cinci acopeream vreo 300 m de vale. Cel care era în frunte a văzut o căprioară, care, speriată a fugit pe deasupra noastră, ultimul din cehi văzând-o cazând. Ne-am dus să o căutăm și curând am găsit-o moartă. Căprioara fusese rănită în pulpa din spate de un braconier și speriată de noi a căzut. Am tăiat un copac și am atârnat căprioara de el, apoi două persoane, cu schimbul, au dus-o spre vale. Fiind deja bine în interiorul cheilor, transportul căprioarei era dificil. A trebuit să facem o tiroliană de vreo 30-40 m, ca să traversăm o vale suspendată. Capătul tirolienei ajungea deasupra unei verticale de 30 m. Am asigurat aproximativ coarda de un copac, după principiul că merge și așa, când Martin Sluka a desfăcut-o și a amarat-o profesional, spunându-mi că poți face de o mie de ori un lucru greșit și numai a o mie una oară o pățești. La capătul rapelului curgea râul Olteț. Eram la mai bine de 1 km aval de tabără, așa că am ajuns la corturi în jur de miezul nopții. Costin (Ungureanu) ne aștepta cu cuțitul lui de vânătoare să tranșeze căprioara, și să o pună la prăjit. Înspre dimineață am reușit să mâncăm, să adunăm tabăra, și să ne mutăm în Motrul Sec, următorul obiectiv al taberei de vară. Căprioara, fiind de dimensiuni apreciabile, au rămas vreo 20 de kg de carne, pe care le-am transportat în rucsacul meu la stațiunea de la Cloșani, singurul loc cu frigider accesibil nouă în zonă. Ioan Povară, Cristian Goran și Gabriel Diaconu ne așteptau deja, povestea căprioarei ajungând înaintea noastră la stațiune.

A treia tabără de vară din anul 1976 a fost organizată în poiana de la intrarea în Peștera Lazului pe Valea Motrului Sec. Cartarea peșterii începuse în decembrie 1975, când echipa formată din Gigi Aldica, Gheorghe Ponta, Rodica Comșa, Luci Popa era cazată la localnici în Cloșani. În tabăra de vară s-a continuat cartarea peșterilor Lazului și Martel (auzeam la radio cum Nadia Comăneci lua numai note maxime la Olimpiada de la Montreal).

De la Polovragi în carstul din Jiul de Vest și Cerna

(1976 - 1983)

Gheorghe Ponta

La sfârșitul taberei, Ioan Povară a condus un grup restrâns de speologi în poienile de pe creasta Munților Mehedinți, cu coborârea unui grohotiș de 300 m diferență de nivel, în Valea Țesnei. Din grup făceau parte Martin Sluka, Lucia Stroe, Carmen Rusănescu și încă unul sau doi cehi. Urcarea s-a făcut din șaua de pe șoseaua Băile Herculane - Baia de Aramă. S-a hotărât să petrecem noaptea în Crovul Mare, lângă un mic izvor (unul din puținele surse de apă de pe platou). În timp ce montam corturile a început o furtună. După încetarea ploii torențiale am constatat că prin fața corturilor noastre trecea un pârâu de vreo 3 - 4 m lățime și spre 0,5 m adâncime, care intra în subteran la vreo 20 de metri aval de corturi, printr-un ponor temporar. Dacă s-ar săpa în acest loc (locul cu altitudinea cea mai joasă din Crovul Mare), s-ar putea descoperi o cavitate verticală, cu un potențial de vreo 500 m.

Aceasta a fost prima expediție pe Valea Cernei la care am participat. Ulterior am revăzut poienile de nenumărate ori și consider acestea ca fiind unele din cele mai spectaculoase carsturi de suprafață pe care am avut ocazia să le vizitez.

În toamna anului 1976, Speosportul s-a desfășurat la Valea de Pești (Ediția a IV-a), într-un motel cochet, abia dat în folosință, situat pe malul lacului de acumulare cu același nume. Organizatorul evenimentului a fost Nea Milică (Emilian Cristea).

Motelul era deosebit de elegant, majoritatea speologilor fiind obișnuiți să fie cazați în locuri mai modeste și mai ieftine. Din acest motiv conducerea respectivei instituții nu ne-a permis să stăm mai mult de două persoane într-o cameră, cei de la Focul Viu reușind performanța ca numărul ocupanților să ajungă înspre zece. Pentru alte cluburi, care aveau puțini reprezentanți la întâlnire, costul cazării pe persoană era mai ridicat. Cel mai amuzant moment a fost la închiderea festivă. Nea Cristea a întrebat reprezentanții unui club de ce nu au plătit al doilea pat din cameră. Cei doi tineri speologi au venit în față și, smeriți, au spus că ei au dormit amândoi într-un pat și au crezut că nu trebuia să plătească și pentru al doilea (patul liber nefiind ocupat pe timpul acțiunii), neavând suficienți bani pentru acoperirea cheltuielilor

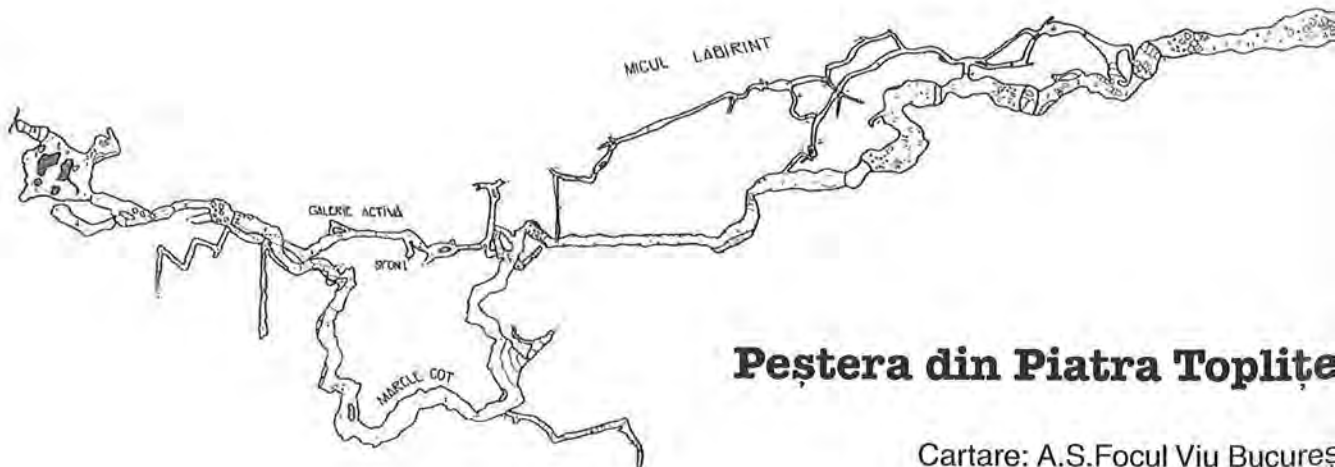
de cazare.

Cu această ocazie s-a vizitat Peștera din Piatra Topliței și am aflat că nu era cartată integral. Așa că, în luna decembrie a aceluiași an, un grup de speologi de la Focul Viu, conduși de Costin Ungureanu, începe recartarea peșterii. Ca în majoritatea taberelor noastre de iarnă, și de aceasta dată am reușit să obținem permisiunea de a dormi la școala din Câmpul lui Neag. Peștera se afla la vreo 4 km de sat. Eram împărțiți în mai multe echipe de cartare, una fiind condusă de Costin Ungureanu, însoțit de Geo (Maloș Vasile) și Mona Cernășteanu. Cartând la vreo 600 m de intrare, o sală în pantă, rostogolirea unui bolovan de dimensiuni apreciabile îi rupe piciorul Monei. Când am aflam vestea, ne-am dus la peșteră. Trecând diaclaza, ajungem la Mona care era împreună cu Costin. Văzând că avea dureri destul de mari, am mers la spitalul din Lupeni cu salvarea pe care o chemasem deja, ca să încerc să obțin medicamente pentru atenuarea durerii. De la directorul spitalului am primit câteva fiole de morfină, cu care m-am întors la Piatra Topliței. Ceilalți au rămas cu toții în peșteră să-i dea o mână de ajutor lui Costin. S-a găsit o scândură de vreo 2 m lungime și 40 cm lățime de la gater, pe care a fost imobilizată Mona cu o coarda de 40 m. Când am ajuns în peșteră, echipa FV intra cu Mona legată pe targa improvizată în diaclază. I-am administrat Monei prima doză de morfină, care i-a mai temperat durerile. În douăsprezece ore am reușit să o scoatem din peșteră (în jurul miezului nopții), dar mai aveam de străbătut cei patru kilometri până la mașina salvării, pe o zăpadă de cel puțin 0,5 m grosime

și un ger năprasnic. Ajunși la spital am pus targa pe masă de operație și imediat un medic a apărut cu un bisturiu ca să taie coarda. L-am rugat să se oprească, pentru ca să putem recupera coarda, explicându-i că Mona mai rezistă câteva minute până va putea el să intre în acțiune. A doua zi Mona s-a întors în tabără, fiecare dintre noi punându-și semnătura pe gipsul alb. Era al doilea incident FV în Valea Jiului în decurs de un an (primul la Șura Mare), din fericire amândouă terminându-se cu bine.

În primăvara lui 1977 s-a finalizat cartarea acestei peșteri și s-a lucrat intens la Alunii Negrii, cartare finalizată în august 1977. La terminarea taberei de vară, ne-am îndreptat spre Câmpușel, să încercăm să facem prima traversare, spre Cerna, a generației noastre. Am luat un camion până la capătul drumului forestier, fiind impresionați de frumusețea Retezatului Mic.

Încercați să vă închipuiți un grup numeros de speologi, care încerca să facă traversarea fără nici o hartă, numai pe baza unor indicații verbale primite de la Povară și Goran, la începutul verii. Eram încărcăți cu bagaje mari, în care aveam echipamentul speo. Trecusem de Lacul Rății (șaua dintre Valea Jiului de Vest și Valea Cernei) și coboram în jos spre Izvorul Cernei, când ne-a prins noaptea. Am mers o bucată la lumina lămpilor de carbid, până când auzim un zgomot, și-l văd pe Tibi Tulucan cum alunecă vreo 3-5 m în albia râului, având în mână o baionetă (o folosea pe post de cuțit). Câteva secunde am rămas blocați, până l-am auzit pe Tibi injurând. Noroc că nu s-a tăiat în cădere în propriul cuțit. Nu aveam idei nici măcar unde ne aflam sau în ce direcție

Peștera din Piatra Topliței

Cartare: A.S.Focul Viu București

să fi mers după ajutoare. Bine că nu a fost nevoie! După acest incident ne-am hotărât să oprim peste noapte în acel loc. Negăsind nici o poieniță, am pus corturile pe malul abrupt al Cernișoarei.

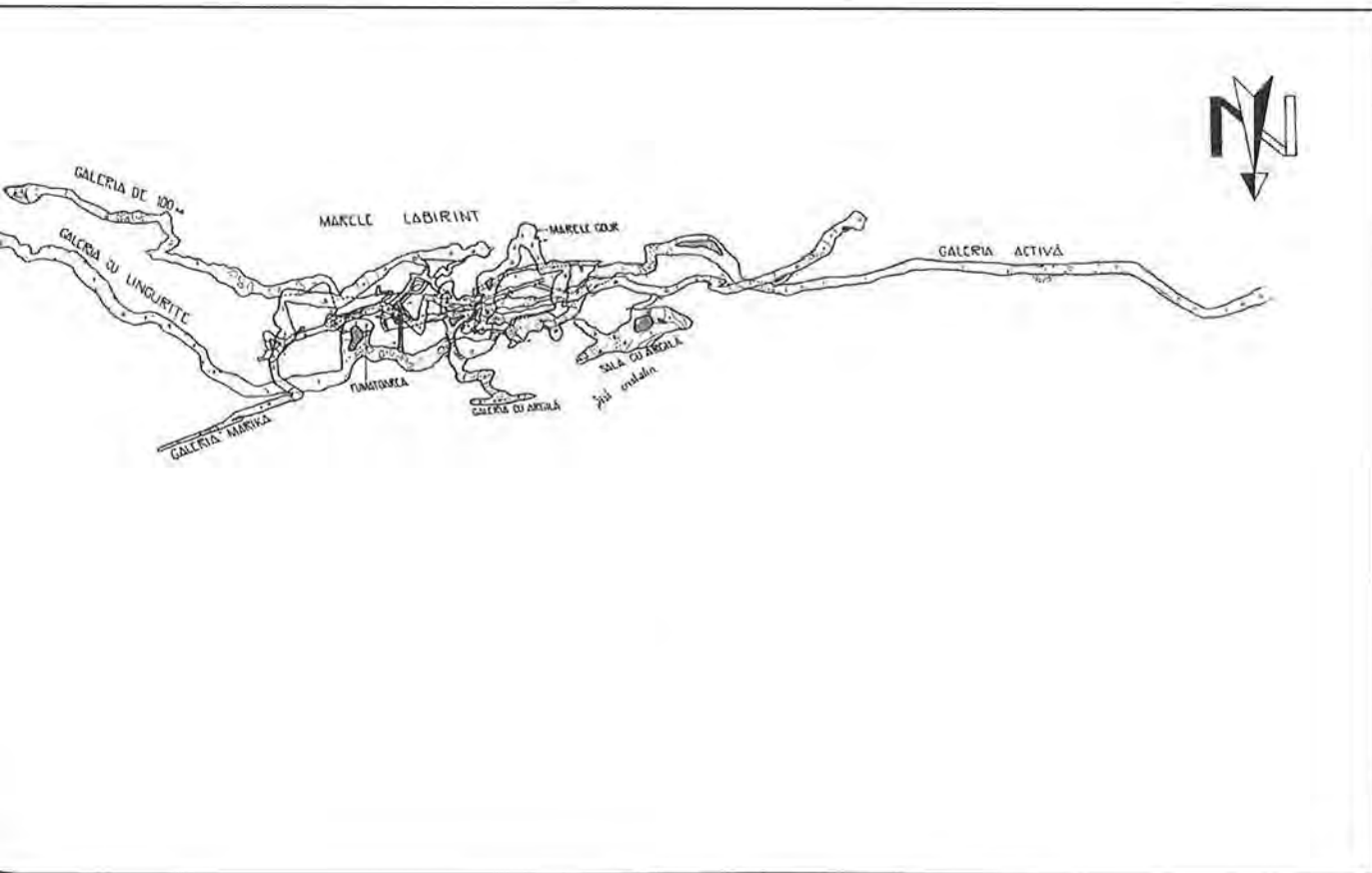
A doua zi am ajuns la Izvorul Cernei (lacul nu era încă format) și pe urmă la barajul de la Valea lui Ivan, care era în construcție. Organizarea de șantier era impresionantă. La baraj lucrau câteva mii de oameni, la care trebuia să se asigure masa și casa. Locuințele lor erau niște barăci modeste, dar funcționale. O mare parte din ei erau șoferi care transportau cu basculante uriașe calcarul din cariera de la Corcoaia pentru construcția barajului (baraj din arocamente cu nucleu din argilă). Șoferii erau plătiți în funcție de numărul de curse efectuate pe zi. Cum pontatorii erau rudele sau prietenii șoferilor, zilnic erau pontaji ca făcând mai multe curse decât în realitate, ca să ia un salariu mai mare (câștigul fiind împărțit între ei), la sfârșitul lunii aveau un surplus de motorină pe care nu-l puteau justifica (și nici vinde la negru, șantierul fiind la 47 km de Băile Herculane). Singura soluție era deversarea motorinei în râul Cerna.

Pe șantier l-am întâlnit pe Delureanu, fost coleg de facultate, și l-am întrebat ce posibilități avem să ajungem la Băile Herculane. Era un autobuz de câteva ori pe săptămână, dar tot de la el am aflat că ei au un autobuz la șantier, dar trebuie să vorbim cu șeful, care nu era prea ușor de abordat. Am trimis reprezentantele sexului frumos (Costela și Lucii) să discute cu șeful și în 15 minute eram în drum spre Băile Herculane.

În primăvara anului 1978 ajung din nou în Băile

Herculane, împreună cu Neculai Terteleac, ca proaspeți geologi la secția de Hidrogeologie a Întreprinderii de Prospekțiuni Geologice și Geofizice București (I.P.G.G.), șeful nostru fiind Simion Georgel, un geolog cu multă experiență în Valea Cernei, și care a manifestat o înțelegere ieșită din comun pentru pasiunea noastră pentru peșteri. Proiectul în care eram implicați, urma să constate sau nu influența barajului de la km 47 (Valea lui Ivan), asupra zăcămintului de ape termale de la Băile Herculane. Acest studiu presupunea inventarierea surselor și pierderilor de apă, completarea hărții geologice, colectarea probelor de apă, executarea de marcări cu trasori și, nu în ultimul rând, inventarierea și cartarea peșterilor de pe Valea Cernei. Deci, eram printre puținii geologi din România plătiți să facem speologie.

Prima tabără cu caracter speologic a avut loc la începutul verii anului 1978, la care au participat șase studenți geologi de la Facultatea de Geologie a Universității București, și care făceau practica de vară pe lângă geologii de la I.P.G.G. Întâmplarea face ca toți cei șase studenți să fie membrii ai clubului de speologie „Focul Viu”. Ei sunt: Alina Florescu Tulucan, Ștefan (Lulu) Hanumolo, Mircea Dușa, Maria Szitas, Dorina ..., Doru Munteanu. Tabăra a fost instalată pe malul noii piscine de la km 7, unde am stat o lună de zile. La acest grup s-a atașat la un moment dat și Gabor Halasi de la Cristal Oradea. Aceasta tabără a marcat începutul sistematizării peșterilor de pe Valea Cernei. În decursul a trei veri s-a ajuns de la 62 peșteri cunoscute pe Valea Cernei (între Băile Herculane și Valea lui Ivan (km 47),

la peste 700 de peșteri. Localizarea noilor cavități descoperite s-a făcut pe hărțile topografice 1 : 10.000, pe care le aveam în dotare de la I.P.G.G., fiecare peșteră având completată și fișa de anunț și confirmare în trei exemplare.

Tabăra de vară a Focului Viu în anul 1978 a fost în Poiana Liciovacea, Valea Minișului – Banat. Nemaifiind student, am participat numai câteva zile la aceea acțiune. La sfârșitul taberei, un grup restrâns format din Tiberiu Tulucan, Emil Mateiciuc, Lucia Stroe, Martin Sluka și încă câțiva cehi, s-a reîntors la Băile Herculane. A fost prima dată când ne-am pus corturile în poiana din apropierea casei lui Nea Cosma, de la km 13.

După instalare, Tibi Tulucan a plecat din tabără să caute o sticlă de ulei. Neîntorcându-se în timp util, Martin Sluka cu ceilalți doi cehi pleacă să-l caute. Luci Stroe s-a dus până jos la Cerna ca să-și spele niște lucruri, și nu s-a mai întors. L-a un moment dat constatăm că toată lumea plecase din tabără, în afara de mine și Emil Mateiciuc. Așa că, nu ne rămâne decât să mergem să-i căutăm pe dispăruți. Coborând spre Cerna, poteca trece pe lângă casa lui Vrabet, care era ca o mică cetate înconjurată de ziduri (eram pe partea transilvană a Văii Cerna – râul despărțea Imperiul Austro – Ungar de cel Otoman). Deschid ușa și văd o masă mare întinsă, cu Vrabet în picioare în capul mesei, iar toți cei de la FV așezați de o parte și de alta cu mâncare și băutură în față. Am stat acolo până seara târziu. Cehii nu mai înțelegeau nimic. Nu le venea să creadă că noi i-am întâlnit pe acei oameni cu câteva minute înainte. Asta da ospitalitate românească! Era 15 august 1978, iar Vrabet cu familia sărbătoreau Sfânta Maria.

Cu aceea ocazie l-am cunoscut pe Nea Cosma. El ne-a dus la Peșterile din Valea Presacinei, (Peștera Mare din Sălitrari, Peșterile 1 și 2). În anii următori nenumărate tabere s-au pus în apropierea casei lui. În cele de primăvară aveam acces și la cireșii de pe proprietate. Tot în acel an, 1978, am întâlnit la un moment dat un grup de trei turiști, care așteptau o mașină să-i ducă la Băile Herculane. Stând de vorbă cu ei, le-am povestit de Focul Viu. Cei trei erau Adrian Solomon, Sandu Popa și Doina Popa, care în același an au venit la Focul Viu.

În anul 1979, tabăra de vară a fost organizată la confluența Țesnei cu Cerna, cartându-se numeroase peșteri. Cea mai lungă peșteră din Valea Cernei este Peștera Mare din Sălitrari. De la confluența Cernei cu Presacina se urca pe valea cu același nume aproximativ 400 m prin chei, până în dreptul unui grohotiș, care apare în versantul drept al văii. Se urcă la extremitatea superioară a grohotișului până la baza unui perete de calcar, pe care se merge spre aval, paralel cu Valea Presacina, circa 50 m, până în dreptul unei săritori de 8–10 m. Extremitatea superioară a acestei săritori se află în dreptul Peșterii nr. 1 din Muntele Sălitrari. De la aceasta se urcă pe o brână laterală, care ajunge pe creasta de calcar de deasupra acestei peșteri, în care apare deschiderea superioară a Peșterii Nr. 1 din Sălitrari. Din dreptul acesteia se poate observa deschiderea Peșterii Nr. 2. Intrăm în peșteră și ieșim afară prin a doua deschidere, de unde se continuă

drumul pe la baza peretelui de calcar spre aval, până în dreptul unui nou grohotiș, la extremitatea superioară fiind cele două deschideri ale Peșterii Mari din Muntele Sălitrari. Atenție la vipere!

Peștera Mare din Sălitrari am recartat-o (inițial fusese cartată de ISER), fără a găsi pasaje noi. În aceeași tabără, un grup, din care făcea parte Tabita Popescu Chiriță, se hotărăște să viziteze peștera. La terminusul cunoscut Tabita sapă în nisip, reușind să dezobstrueze un pasaj mic, care conduce în noul sector al peșterii, bogat concreționat. Peștera a fost cartată pe o lungime de 1500 m, sala finală având numeroși bolovani de mari dimensiuni, cartarea lor nefiind de loc ușoară. Mai recent, speologii din Timișoara au găsit o altă continuare, tot la fel de frumoasă, însă lungimea totală a peșterii fiind mai mica de 1500 m, incluzând și noile descoperiri. S-ar putea ca recartarea lor să nu fi cuprins toate pasajele dintre bolovani, dar nu exclud nici posibilitatea unei greșeli din partea mea în calcularea lungimii totale a peșterii.

Tabăra de iarnă (1978) a fost la școala din Cerna Sat, de data asta acțiunile de căutare/cartare fiind concentrate în zona Râmnuțelor, unde au fost descoperite numeroase peșteri de dimensiuni reduse. Într-una din zile am făcut o excursie pe creasta Mehedințului, între Râmnuțe. Ajunși sus, pe culmea acoperită cu zăpadă, am găsit o stână. Fiind destul de frig afară, și văzând ca stâna este închisă, am luat un trunchi de copac, și folosindu-l ca un berbec, ușa s-a deschis la a treia lovitură. Din grup făcea parte și Doru Bădescu, care se mira de modul cum am pătruns în stână.

Tot în această tabără a fost cartată Peștera din Ogașul Adânc, descoperită în toamna aceluiași an de către Ioan Povară. Peștera are o denivelare de 75 m, străbătând banda îngustă de calcar.

După doi ani de lucru ca geolog la I.P.G.G., pe Valea Cernei cartările noastre s-au terminat în zona Băile Herculane – Valea lui Ivan. Cunoscând faptul că Izvorul Cernei era alimentat de pierderile din Jiul de Vest, proiectul nostru a fost extins de la Valea lui Ivan până la Câmpul lui Neag.

Așa că, începând cu anul 1980, centrul de greutate al acțiunilor de căutare ale clubului Focul Viu se mută din Cerna în Jiu. Valea Cernișoarei era deja de mulți ani în atenția speologilor timișoreni.

Tabăra din 1980 este organizată la Câmpusel, unde au fost peste 50 de participanți, inclusiv speologi din Slovacia și Germania. Slovaci erau speologi foarte experimentați. Prietenii din Germania au venit împreună cu soțiile și copiii. Erau extrem de organizați și aprovizionați. Pflug Eberhard avea o fetiță de șase sau șapte ani. Într-una din zile se juca pe versantul din apropierea peretelui de cățărare, când o auzim strigând „Ajutor!”, în limba română. Ne-am repezit la ea, ca să aflăm că văzuse o viperă cu corn. Pentru noi surpriza mare a fost cum de Eph s-a gândit să-și învețe fiica un singur cuvânt în limba română: ajutor. Neamțul e neamț.

Într-o altă zi am mers pe Piatra Iorgovanului să căutăm peșteri pe cel mai înalt platou carstic din România. Eph se oprea din când în când și își mai aplica

un strat de cremă, ca să-l protejeze de razele solare. Noi nu aveam habar că aceste raze puteau fi dăunătoare și, oricum, în România se putea cumpăra numai Bronzol. Întoarcerea am făcut-o prin Soarbele, un afluent al Jiului de Vest. În zona dolinelor ne-a prins o furtună puternică, care ne-a udat până la piele. Ajungând la una din stâne, am intrat și i-am pus pe umeri Aurei Ichim (actualmente Ponta) un cojoc ca să se încălzească. O văd după câteva secunde că-și dă jos cojocul și începe să se caute de pureci.

Majoritatea peșterilor au fost găsite de-a lungul văilor Jiului de Vest și Scorotei. Pe platou, una din cele mai importante descoperiri (5 august 1980) a fost făcută de o echipă din care făcea parte Cristian Lascu - Avenul cu Zăpadă din Albele - Găuroane. Ziua următoare Cristian Lascu, Tiberiu Tulucan și George Ponta cartează avenul cu o de nivelare de 84,5 m. Am avut șansa să găsim o mică deschidere, care să ne permită traversarea dopului de gheață/zăpadă. De cele mai multe ori deschiderea este colmatată cu gheață, nepermițând vizitarea cavității. Probabil, datorită încălzirii globale acest inconvenient nu va mai exista.

Dintre peșterile mai importante cartate menționez Peștera nr. 4 din Scocul Scorotei, Peștera nr. 5 de deasupra Ponorului 4 sau Peștera nr. 1 amonte de Ponorul 1. Peșterile au lungimi de până la 400 m.

Taberele de vară din Cerna și Jiu erau eficiente și datorită faptului că în cele șase luni pe an petrecute pe teren în aceste zone ca geolog, descopeream cavități noi, care erau ulterior cartate în timpul taberelor Focului Viu. În același timp, colegii de la prospecțiuni, dacă găseau o peșteră în timpul cartărilor geologice, ne anunțau de existența ei.

În zona Câmpușel am lucrat doi ani. Exceptând taberele speologice lucram singur în acești munți. Într-una din zile, mergând pe Scorota Seacă și trecând pe lângă ponorul marcat cu trasori identificați în Izvorul Cernei, am ajuns pe înserat la stâna din Scorota. Aceasta era situată la obârșia văii cu același nume, din cauza izvoarelor de apă necesare de a potoli setea câtorva mii de oi, vaci și paisprezece ciobani. Fiind o mulțime de lume și numai o stână, am început să caut un loc unde să-mi montez cortul. În stână era o bătrânică de vreo 75 de ani, care mi-a spus că, dacă vreau, pot să dorm în stână cu ea, fiindcă toți ciobanii vor sta în jurul focurilor ca să păzească oile. Pe la două noaptea s-a iscat o mare agitație în jurul stânei. O văd pe bătrânică sărind din pat, pune mâna pe topor, și când deschide ușa vedem un urs care trăgea o vacă spre pâraul din apropiere. Bătrâna a sărit la urs ca să salveze vaca, dar era prea târziu. Dimineața am văzut rămășițele vacii în apropierea pâraului la care ursul se întorcea din când în când să-și potolească foamea. Vremea era destul de mohorâtă, așa că mi-am făcut bagajele și am început să urc spre cresta Retezatului Mic, când, mă întâlnesc din nou cu ursul. Era la vreo 200 m, pe versantul opus al unei văi nu prea adânci. Coborârea în Lăpușnic a fost dură, peste 1000 m diferență de nivel, fără potecă și pe o ploaie mărunț. Într-un târziu am ajuns în vale, și la capătul unui drum forestier am găsit o cabană silvică extrem de îngrijită. Era una din cabanele de vânătoare a lui Ceaușescu.

Cum nu se puneau problema să pot dormi acolo, chiar dacă eram în delegație trimis de I.P.G.G. București, am mers la vale până la șantierul de pe Râul Mare, unde lucra ca inginer constructor Rudî de la Liliacul Arad, și am fost cazat la el.

Sistemul carstic Cerna - Jiul de Vest este unul din cele mai impresionante din România. Marcarea făcută în ponorul din Scorota a dovedit legătura cu izvorul Cernei, al doilea izvor ca mărime din România. Până în prezent speologii nu au reușit să intre în sistemul care are un potențial de 700 m denivelare. Interesant ar fi ca expedițiile viitoare să încerce să dezobstrueze avenul ponor de 9 m adâncime din Scorota cu Apă.

Bibliografie

- Bădescu, D., 1991, Le karst alpin des Monts Retezat (Roumanie); *Karstologia*, v.17, p. 43-53.
- Simion G., Ponta G., 1983, Contribuții la Cunoașterea Carstului din Valea Cernei; *Studii și Cercetări de Speologie*, volumul 3, pag. 29-34; Editat de Casa Județeană Vâlcea a Personalului Didactic, Râmnicu Vâlcea.
- Ponta G., Aldica Gh., 1983, Peștera din Pietra Topliței și Peștera Alunii Negrii; *Studii și Cercetări de Speologie*, volumul 3, pag. 48-52; Editat de Casa Județeană Vâlcea a Personalului Didactic, Râmnicu Vâlcea.
- Ponta G., 1983, Peștera din Ogașul Adânc; *Carst Nr. 3*, pag. 8-11; Editat de Institutul de Cercetări și Proiectări Miniere pentru Substanțe Nemetaliere, Clubul de Speologie Cepromin Cluj-Napoca.
- Ponta G., Solomon A., 1982, Peșteri din Bazinul Superior al Văii Țesna (M-ji Mehedinți); *Buletin Speologic Informativ Nr. 5*, pag. 133-143; Editat F.K.T.A.-C.C.S.S., București.
- Ponta G., Solomon A., 1982, Peșterile din Muntele Sălitrari; *Studii și Cercetări de Speologie, Școala Vâlceană*, volumul 2, pag. 39-50; Editat de Casa Județeană Vâlcea a Personalului Didactic, Râmnicu Vâlcea.
- Ponta G., Strusiewicz R., Simion G., Gaspar E., 1984, Subterranean Stream Piracy in the Jiul de Vest - Cernisoara Karst Area - Rumania; *Theoretical and Applied Karstology*, volume 1, pag. 235-239; Editat de Institutul de Speologie „Emil Racoviță”, București.
- Ponta G., Aldica Gh., Bădescu D., Panaiotu C., Solomon A., 1984, Cercetări Speologice în Perimetrul Jiul de Vest - Cernisoara; *Buletin Speologic Nr. 8*, pag.77- 119; Editat F.R.T.A.- C.C.S.S., București.
- Simion G., Ponta G., Gaspar E., 1985, The dynamics of underground waters from Baile Herculane, Cerna Valley (Rumania); *Proceedings of the International Meeting on Applied Problems of Karst Terrains*, pag. 245- 251; Edite par Camille Ek, Liege, Belgium.
- Ponta G., 1995, Karst of Romania; *Proceedings of International Geologic Correlation Program 299*.
- Ponta Gh., Terteleac N., Geology and Dynamics of Underground Waters in Jiul de Vest - Cerna Valley/Baile Herculane (Romania); *Archives of Climate Change in karst, Special Publication 10, Proceedings of the Symposium Climate Change: The Karst record (IV), 2006*, page 227-230.
- Ponta G., Proposed modifications of the International Standard Legend for Large Scale Hydrogeological Maps in Carbonate Rocks; *International Conference on Karst Hydrogeology and Ecosystems, Western Kentucky University, Bowling Green, Kentucky, 2003*.